

БАТЛАВ. ТӨСВИЙН ЕРӨНХИЙЛӨН ЗАХИРАГЧ

Б.ЭНХ-АМГАЛАН

**ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН ЯАМНЫ ХАРЬЯА ДАЛАЙН ЗАХИРГААНЫ
2019 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

Хөтөлбөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээ (гарц буюу ажил, үйлчилгээ)	Тухайн арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд чиглэлээр гүйцэтгэх ажил, үйлчилгээ, гүйцэтгэлийн шалгуур үзүүлэлт(тоо, чанар, хугацаа)-ийн хүрэх түвшин					Төсөвт өртөг, эх үүсвэр /сая төг/	Хариуцах нэгжийн нэр
	Гүйцэтгэх ажил	Холбогдох баримт бичгийн заалтын дугаар	Гүйцэтгэх хугацаа	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин		
1	2	3	4	5	6	7	8
НЭГ. ДАЛАЙН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫГ БОЛОВСРОНГУЙ БОЛГОХОД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:							
1.1 Монгол Улсын далайн тээврийн салбарын эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох;	1.1.1 ОУДБ-ын аудитын шалгалтын мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлтийг хангах;	ОУДБ-ын аудитын зөвлөмж	I-IV улирал	ОУДБ-ын шалгалтын хэрэгжүүлэх залруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг 3ТХЯ, ОУДБ зөвшилцэж баталсан.	Төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг ОУДБ, 3ТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ЗУХ, ХОБХА, ДТБАХА, МХОБ
	1.1.2 "Монгол Улсын нэгдэн орсон далайн салбарын гэрээ, конвенцыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө"-ний хэрэгжилтийг хангах;	Олон улсын конвенц, протокол, Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 201 дүгээр тогтоолоор "Монгол Улсын нэгдэн орсон далайн салбарын олон улсын гэрээ, конвенцыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө" батлагдсан.	I-IV улирал	Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 201 дүгээр тогтоолоор "Монгол Улсын нэгдэн орсон далайн салбарын олон улсын гэрээ, конвенцыг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө" батлагдсан.	Төлөвлөгөөний дагуу 2019 онд хэрэгжүүлэх арга хэмжээг Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд тусгасан байна		ЗУХ, ХОБХА

	1.1.3 “Далай ашиглах тухай” хуулийн шинэчилсэн найруулгыг боловсруулах ажлын хэсэгт ажиллах, мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангах;	ОУДБ-ын аудитын зөвлөмж, Засгийн газрын 2018 оны 201 дүгээр тогтоол	I-II улирал	Ажлын хэсэгт ажиллаж “Далай ашиглах тухай” хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийг боловсруулах яамны Ажлын хэсэгт орж ажиллаж байна. Хуулийн шинэчилсэн найруулгын төслийн үзэл баримтлал батлагдсан.	Хуулийн төслийг ЗГ, УИХ-аар хэлэлцүүлэхэд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангаж ажилласан байна		ЗУХ, ХОБХА, МХОБ
	1.1.4 “Монголын хөлөг онгоцны бүртгэлд хөлөг онгоц бүртгэх журам”-ын төслийг шинэчлэн боловсруулах;	Засгийн газрын 2018 оны 201 дүгээр тогтоол	I-III улирал	Журмын төслийн анхны хувилбарыг боловсруулсан.	Журмын төслийг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ЗУХ, ХОБХА, МХОБ
	1.1.5 “Осол, зөрчлийг шинжлэн шалгах журам”-ын төслийг боловсруулах;	Монгол Улсын Засгийн газрын 2018 оны 201 дүгээр тогтоол	I-III улирал	Далай ашиглах тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлд журам боловсруулах заалтыг тусгасан.	Журмын төслийг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ХОБХА
	1.1.6 Хүлээн зөвшөөрөгдсэн байгууллагын үйл ажиллагааг хянан зохицуулах журмын төслийг боловсруулах;		I-II улирал		Журмын төслийг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ХОБХА
1.2 Монгол Улсын нэгдэж орсон Олон улсын гэрээ, конвенцын нэмэлт өөрчлөлтөд Монгол Улс нэгдэн орох талаар санал боловсруулах;	1.2.1 Олон улсын Хөдөлмөрийн байгууллагын “Далайн хөдөлмөрийн тухай” олон улсын конвенцын 2014 оны нэмэлт, өөрчлөлтөд Монгол Улс нэгдэж орох тухай хуулийн болон үзэл баримтлалын төслийг УИХ, ЗГ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэх;	“Далайн хөдөлмөрийн тухай” олон улсын конвенцын 2014 оны нэмэлт өөрчлөлт	I-III улирал	Конвенцын нэмэлт өөрчлөлтийн орчуулгыг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн.	Конвенцын нэмэлт, өөрчлөлтийг Засгийн газар, УИХ-ын хуралдаанаар хэлэлцүүлэхэд мэдээлэл, мэргэжил арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангаж, дэмжлэг үзүүлсэн байна		ЗУХ
	1.2.2. Олон улсын далайн байгууллагын “Дипломтой далайчдыг бэлтгэх болон ээлжийн ажиллагааны тухай” олон улсын конвенц 1978 оны конвенцын 2010 оны Манилагийн нэмэлт,	Дипломтой далайчдыг бэлтгэх болон ээлжийн ажиллагааны тухай” олон улсын конвенцын 2010 оны нэмэлт өөрчлөлт	I-III улирал	Конвенцын нэмэлт, өөрчлөлтийн орчуулгыг баталгаажуулахаар ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн.	Конвенцын нэмэлт, өөрчлөлтийг баталгаажуулан “Терийн мэдээлэл” сэтгүүлд нийтлүүлсэн байна		ЗУХ

	өөрчлөлтийг мэдээлэл” нийтлүүлэх ажлыг зохион байгуулах;	“Төрийн сэтгүүлд					
1.3. Далайд гарцгүй Монгол Улсын худалдаа, тээвэр, логистикийн үйл ажиллагааг хөнгөвчлөх талаар олон улсын туршлагыг судлах;	1.3.1 НҮБ болон бус нутгийн худалдаа, тээвэр, логистикийн салбартай холбоотой төрөлжсөн байгууллагын туршлагыг судалж Монгол Улсын оролцоог тодорхойлох;	Монгол Улсын нэгдэж орсон Олон улсын гэрээ конвенциуд, Худалдааг хөнгөвчлөх хэлэлцээр, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр, Хамтран ажиллах санамж бичгүүд	I-IV улирал	Монгол Улс Дэлхийн худалдааны байгууллага болон НҮБ-ын холбогдох төрөлжсөн байгууллагын гишүүн.	Судалгаа гаргаж, ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ДТБАХА
ХОЁР. ДАЛАЙН ТЭЭВРИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА ЭРХЛЭХ ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХАД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:							
2.1. БНХАУ-ын далайн боомтыг ашиглан Монгол Улсын бараа, бүтээгдэхүүнийг тээврлэх талаар санал боловсруулж, холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэх;	2.1.1 БНХАУ-ын Жинжоу боомт дахь Төлөөлөгчийн газраар дамжуулан Жинжоу боомтыг ашиглах үйл ажиллагааг эрчимжүүлэх талаар санал боловсруулах;	БНХАУ-ын Засгийн газартай байгуулсан хэлэлцээр, Далайн захиргаа болон БНХАУ-ын Жинжоу боомтын захиргааны хооронд байгуулсан хамтран ажиллах тухай санамж бичиг	I-IV улирал	БНХАУ-ын Жинжоу боомтоор дамжуулан Монгол Улсын уул уурхайн бараа, бүтээгдэхүүн, импортын барааны чингэлэг тээврлэх боломжийн талаарх судалгаа хийсэн.	Санал боловсруулж ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ДТБАХА
2.2. Далайд гарцгүй Монгол Улсын худалдаа, тээвэр, логистикийн үйл ажиллагааг хөнгөвчлөх чиглэлээр ажиллах;	2.2.1 Дэлхийн Худалдааны байгууллагын “Худалдааг хөнгөвчлөх хэлэлцээр”-т нэгдэж орсон хөрш орнуудын тээврийн асуудлаар хүлээсэн үүргийн хэрэгжилтийн судалгаа хийх;	Худалдааг хөнгөвчлөх хэлэлцээр, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр	I-IV улирал	Монгол Улс Дэлхийн худалдааны байгууллагын “Худалдааг хөнгөвчлөх хэлэлцээр”-т 2016 онд нэгдэж орсон	Судалгааг ЗТХЯ болон ГХЯ-нд хүргүүлсэн байна		ДТБАХА

2.3. БНСУ-тай хамтран далайн тээвэр эрхлэх боломжийг эрэлхийлэх;	2.3.1 БНСУ-д "Монгол-Саммок хамтарсан компанийн бизнесийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авах;	бүртгэлтэй "Ложистик" хамтарсан компанийн бизнесийн үйл ажиллагааг эхлүүлэх талаар арга хэмжээ авах;	Засгийн газрын үйл ажиллагааны хөтөлбөр, ЗТХЯ, БНСУ-ын Далайн хэрэг, загас агуурын яам хооронд байгуулсан Санамж бичиг	I-IV улирал	Засгийн газрын 2015 оны "Далайн тээврийн хамтарсан компани байгуулах тухай" 180 дугаар тогтоолоор хамтарсан компани байгуулагдсан Монгол Улсын уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх нөхцөл боломжийн судалгаа хийгдсэн.	Хоёр талын хамтарсан ажлын хэсэг байгуулж, 2019 оны үйл ажиллагааны эхлүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг баталсан байна	ДТБАХА
	2.3.2 БНСУ-аас Монгол Улс руу тээвэрлэгдэж буй импортын ачаа барааг "Монгол-Саммок Ложистик" хамтарсан компанийар дамжуулан тээвэрлэх боломжийг судлах;	Хоёр талын төлөвлөгчдийн 2018 оны 11 дүгээр сарын 05-ны өдрийн уулзалтаар хамтарсан судалгаа хийх тохиролцоонд хүрсэн.	I-IV улирал	Хоёр талын төлөвлөгчдийн 2018 оны 11 дүгээр сарын 05-ны өдрийн уулзалтаар хамтарсан судалгаа хийх тохиролцоонд хүрсэн.	Хоёр талын төлөвлөгчдийн 2018 оны 11 дүгээр сарын 05-ны өдрийн уулзалтаар хамтарсан судалгаа хийх тохиролцоонд хүрсэн.	Монгол Улс руу тээвэрлэх чингэлэг тээврийн үйл ажиллагаа эрхлэх боломжийн талаарх судалгааг хийж ЗТХЯ-нд хургуулсан байна	
2.4. Тээвэр логистикийн салбар дахь төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааг хангах;	2.4.1 Монголын тээвэр зуучлагчдын нэгдсэн холбоотой хамтран ажиллаж экспорт, импортын бараа бүтээгдэхүүнийг дамжуулан тээвэрлэхэд тулгарч буй хүндэрэл бэрхшээлийг шийдвэрлүүлэх чиглэлээр хамтарч ажиллах;	Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Далайн захиргаа болон Монголын тээвэр зуучлагчдын нэгдсэн холбооны хооронд байгуулсан хамтын ажиллагааны Санамж бичиг	I-IV улирал	Санамж бичгийн мөрөөр хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг баталсан.	Семинар зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэн хамтарсан семинар зохион байгуулсан байна.		ДТБАХА
ГУРАВ. ДАЛАЙН БОЛОН УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН БОЛОВСОН ХҮЧИН БЭЛТГЭХЭД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:							
3.1. Далайн тээврийн салбарын боловсон хүчнийг бэлтгэх ажлыг зохион байгуулах;	3.1.1 ОХУ-ын Адмирал Г.И.Невельскойн нэрэмжит Тэнгисийн их сургууль болон БНСУ-ын Далайн тээвэр, загас агуурын технологийн	ОХУ-ын Адмирал Г.И.Невельскойн нэрэмжит Тэнгисийн их сургууль, БНСУ-ын Далайн тээвэр, загас	I-IV улирал	ОХУ, БНХАУ, Шведийн Вант Улсын Мальта, БНСУ-ын Далайн тээврийн их, дээд сургуулиудад	Санамж бичгийн дагуу элсүүлэх, мэргэшүүлэх сургалтанд		ЗУХ

	институт (KIMFT)-тай байгуулсан Санамж бичгийн хүрээнд боловсон хүчин бэлтгэх чиглэлээр холбогдох арга хэмжээг авах;	агнуурын технологийн институт (KIMFT)-тай хамтран ажиллах тухай Санамж бичиг		Монгол Улсын далайн тээврийн салбарын боловсон хүчин бэлтгэгдсэн. Далайн тээвэр, загас агнуурын технологийн институт (KIMFT)-д нийт 10 далайчин бэлтгэгдсэн.	хамруулах талаар тохиролцоонд хүрсэн байна.		
	3.1.2 Далайн тээврийн салбарын чиглэлээр мэргэжилтэн бэлтгэдэг бусад улсын их, дээд сургуулиудтай холбоо тогтоож, хамтын ажиллагааг ёргёжүүлэх;	ОУДБ-ын аудитын шалгалтын мөрөөр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөө	I-IV улирал	Олон улсын далайн их сургуулиудын нэгдсэн холбооны гишүүн сургуулиудыг судалж байна.	Далайн тээврийн салбарын их, дээд сургуультай шинээр хамтын ажиллагаа тогтоосон байна		ЗУХ
	3.1.3 Далайн тээврийн салбарын сургалт, семинарт ажилтнуудыг хамруулах;	Олон улсын далайн байгууллагын Техникийн хамтын ажиллагааны хөтөлбөр	I-IV улирал	Сургалт, семинарт ажилтнуудыг тогтмол хамруулж байна.	Сургалт, семинарт ажилтнуудыг хамруулсан байна		ЗУХ
	3.1.4 Монгол далайчдын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж ажиллах;	Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр	I-IV улирал	БНСУ-д Монгол далайчдыг бэлтгэсэн	Монгол далайчдыг их далайд хөдөлмөр эрхлэх боломжийг дэмжих чиглэлээр “Монголын далайчдын холбоо”-той хамтран ажиллах төлөвлөгөөг баталж, дэмжлэг үзүүлж ажилласан байна		ЗУХ
	3.1.5 ШУТИС-ийн Механик, тээврийн сургуульд тээвэр, логистикийн салбарын үндэсний боловсон хүчин бэлтгэхэд мэргэжлийн туслалцаа дэмжлэг үзүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллах;	Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр	I-II улирал	ШУТИС-ийн МТС-ийн оюутнуудад далайн тээврийн чиглэлээр мэргэжлийн хичээл заах талаар хамтран ажиллах тухай хүсэлт ирүүлсэн.	МТС-ийн Тээвэр, логистикийн тэнхимтэй хамтын ажиллагааны Санамж бичиг байгуулан хамтран ажилласан байна		ДТБАХА

3.2 Усан замын тээврийн салбарын боловсон хүчнийг бэлтгэх, мэргэшүүлэх ажлыг зохион байгуулах;	3.2.1 Усан замын тээврийн хэрэгслийн жолооч, мэргэшсэн жолооч бэлтгэх сургалтын хөтөлбөрийн төслийг мэргэжлийн байгууллагатай хамтран боловсруулах;	“Усан замын тээврийн тухай” хуулийн 6.1.9 дэх заалт	I-IV улирал	Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамтай хамтарсан Ажлын хэсэг байгуулагдсан.	Хөтөлбөрийн төслийг боловсруулсан байна		УЗТБХА
	3.2.2 Усан замын тээврийн хэрэгслийн жолооч, мэргэшсэн жолооч бэлтгэх сургалт явуулах сургагч багш бэлтгэх;	“Усан замын тээврийн тухай” хуулийн 6.1.9 дэх заалт	I-IV улирал	Сургалт явуулах сургагч багш бэлтгэх талаар ОХН-ын холбогдох байгууллагатай холбоо тогтоогоод байна.	Сургалтад 1-2 мэргэжилтнийг хамруулсан байна.		УЗТБХА
	3.2.3 ХБНГУ-ын Далайн эрэн хайх, авран туслах байгууллагаас буцалтгүй тусlamжаар өгсөн тусгай тоноглол бүхий аврах завины жолоочийн сургалтанд хамруулах;	“Усан замын тээврийн тухай” хууль	I-III улирал	Тусгай тоноглол бүхий аврах завинуудыг тээвэр зуучийн байгууллагаар дамжуулан Хөвсгөл аймгийн Хатгал тосгонд хүргэх ажлыг зохион байгуулсан.	Холбогдох мэргэжилтнийг (1-2) сургалтад хамруулсан байна		ЗУХ, УЗТБХА
	3.2.4 Буцалтгүй тусlamжаар өгсөн тусгай тоноглол бүхий аврах завины техник ашиглалтын зааварчилгааг ХБНГУ-ын Далайн эрэн хайх, авран туслах байгууллагаас авах, завийг хөвөлтөд гаргах ажлыг зохион байгуулах;	“Усан замын тээврийн тухай” хууль	I-III улирал	Техник ашиглалтын зааварчилгаа авч, завийг хөвөлтөд гаргах ажлыг зохион байгуулсан байна			ЗУХ, УЗТБХА

ДӨРӨВ. ХӨЛӨГ ОНГОЦНЫ БҮРТГЭЛИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГ САЙЖРУУЛАХ СТРАТЕГИЙН ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХАД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:

4.1 Монгол Улсын Далбааны эзэн улсын хянан шалгачийн мэргэжлийн ур чадварыг дээшлүүлэх;	4.1.1 Далбааны эзэн улсын хянан шалгачийн мэргэжлийн тээврийн салбарын олон улсын гэрээ конвенц	Олон улсын далайн байгууллагын аудитын зөвлөмж, Монгол Улсын нэгдэн орсон Далайн тээврийн салбарын олон улсын гэрээ конвенц	I-IV улирал	Далбааны эзэн улсын хянан шалгачийн сургалтанд хамрагдсан.	Далбааны эзэн улсын хянан шалгачийн мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад ажилтнуудыг хамруулсан байна		ХОБХА
	4.1.2 Далбааны эзэн улсын хяналт шалгалтыг		I-IV улирал	Далбааны эзэн улсын хяналт шалгалтыг	Батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу хөлөг онгоцны		ХОБХА

	хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө боловсруулах;			тогтолцоулж явуулж байна.	хяналт, шалгалтыг бие даан болон боомт улсын хянан шалгагчтай хамтран явуулсан байна		
4.2 Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлд хөлөг онгоц бүртгэх үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;	4.2.1 Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлийн орлогоос Монгол Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөөг биелүүлэх;	Монгол Улсын төсөвт төвлөрүүлэх төлөвлөгөө	I-IV улирал	Улсын төсөвт 2019 онд 210 сая төгрөг төвлөрүүлэхээр төлөвлөгөөнд тусгагдсан.	Улсын төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөө биелсэн байна		ХОБХА, МХОБ
	4.2.2 “Монголын хөлөг онгоцны бүртгэл” хамтарсан компанийн 2018 оны санхүүгийн болон үйл ажиллагааны тайланг хэлэлцүүлж, 2019 оны компанийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, төсвийг батлуулах;	Хамтарсан компани байгуулах тухай 2015 оны хэлэлцээр	I улирал	Хамтарсан компанийн ТУЗ-ийн эзлжит хурлыг жилд нэг удаа зохион байгуулж хэвшсэн.	Хамтарсан компанийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөө, төсвийг баталсан байна		ХОБХА, МХОБ
	4.2.3 Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлийг Улаанбаатар боомтоос явуулах ажлыг зохион байгуулах;	“Далай ашиглах тухай” хууль, “Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлд хөлөг онгоц бүртгэх журам”, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр	I-IV улирал	Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлийг Улаанбаатар боомтоос эрхлэн явуулах бэлтгэл ажил хангагдсан.	Хөлөг онгоцны бүртгэлийг Улаанбаатар боомтод бүрэн төвлөрүүлэн бүртгэлийн үйл ажиллагааг жигдүүлсэн байна		ХОБХА, МХОБ
	4.2.4 Хөлөг онгоцны бүртгэлийн үйл ажиллагааг өргөжүүлэх зорилгоор бүртгэлийн агентуудтай хамтран ажиллах;	Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр	I-IV улирал	Бүртгэлийн 2 агенттai гайтуулсан. гэрээ	Хөлөг онгоцны бүртгэлийн агентын тоог нэмэгдүүлж бүртгэлийн үйл ажиллагааг өргөжүүлсэн байна		ЗУХ, ХОБХА
	4.2.5 Олон улсын далайн байгууллагад төлөх гишүүнчлэлийн татварыг	“Олон улсын Далайн байгууллагын тухай” конвенц	I улирал	Тус байгууллагын гишүүнчлэлийн татварыг хугацаанд нь төлж байгаа ба	Татварыг хугацаанд нь төлж барагдуулсан байна.		ХОБХА, МХОБ

	хугацаанд нь төлж барагдуулах;			хуримтлагдсан өр, авлага байхгүй.		
	4.2.6 Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлд бүртгэгдсэн хөлөг онгоцуудыг алсын зайнаас хянах системийн хэвийн үйл ажиллагааг хангах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;	"Олон улсын Далайн байгууллагын тухай" конвенц	I-IV улирал	Хөлөг онгоцыг алсын зайнаас хянах системд туршилтын ажлууд хийгдэж дууссан.	Олон улсын хөдөлгөөнт хиймэл дагуулын байгууллагаас итгэмжлэгдсэн, хиймэл дагуулын сүлжээ нийлүүлэгч байгууллагатай гэрээг шинэчлэн байгуулж хөлөг онгоцыг алсын зайнаас хянах хяналтыг хэрэгжүүлсэн байна	ХОБХА

ТАВ. ГАДААД ХАМТЫН АЖИЛЛАГААГ ХӨГЖҮҮЛЭХ ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХАД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:

5.1 Олон улсын далайн байгууллагатай хамтран ажиллах;	5.1.1 Олон улсын далайн байгууллагын Ассамблейн 31 дэх удаагийн чуулганд оролцох ажлыг зохион байгуулах;	ОУДБ-ын С 121/4 тогтоол	I-IV улирал	ОУДБ-ын Ассамблейн хоёр жил тутамд зохион байгуулагддаг чуулганд Монгол Улсын төлөөллүүд тогтмол оролцож ирсэн.	ЗТХЯ болон Далайн захиргааны төлөөллийг ИБУИНВУ-д зохион байгуулагдах ОУДБ-ын Ассамблейн 31 дэх удаагийн чуулганд оролцуулах ажлыг зохион байгуулсан байна		ЗУХ
5.2 НҮБ-ын Далайд гарцгүй хөгжиж байгаа орнуудын Олон Улсын судалгааны төвтэй хамтран ажиллах;	5.2.1 Далайд гарцгүй бусад хөгжих буй орнуудын тээвэр логистикийн чиглэлээр тулгарч буй нийтлэг хүндэрэл, бэрхшээл, шийдвэрлэж буй арга замыг судалж холбогдох санал боловсруулах;	Монгол Улсын нэгдэж орсон Олон улсын гэрээ, конвенц, Худалдааг хөнгөвчлөх хэлэлцээр, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр, Хамтран ажиллах санамж бичгүүд	I-IV улирал	ДГХБО-уудын Олон улсын судалгааны төвтэй байгуулсан Санамж бичгийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний дагуу тодорхой ажлуудыг гүйцэтгэсэн.	Бусад хөгжих буй орны туршлагыг судалж, холбогдох саналыг боловсруулан ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна.		ДТБАХА

5.3 Далайн тээврийн салбарын байгууллагууд-тай харилцаа холбоо тогтоож, хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх;	5.3.1 Монгол Улсын Далайн захиргаатай хамтран ажиллах тухай харилцан ойлголцлын Санамж бичиг байгуулсан Далайн салбарын байгууллагуудтай хамтын ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх;	Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр, Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр, Хамтран ажиллах санамж бичиг	I-IV улирал	Далайн захиргаа БНХАУ-ын яамны хэргийн БНСВУ-ын захиргаа Санамж бичиг байгуулсан.	Санамж бичгийн мөрөөр хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргаж хэрэгжүүлсэн байна		ЗУХ, ХОБХА, ДТБАХА
	5.3.2 Бусад улсын Далайн болон Боомтын асуудал хариуцсан байгууллагатай холбоо тогтоож, хамтын ажиллагааг эхлүүлэх;		I-IV улирал	Хамтран ажиллах олон улсын далайн байгууллагын гишүүн орнуудын далайн асуудал эрхэлсэн байгууллагуудын талаар судалгаа хийсэн.	Монгол Улсын Далайн захиргаатай ижил түвшний байгууллагатай шинээр хамтын ажиллагаа тогтоож, харилцан ойлголцлын Санамж бичиг байгуулсан байна		ЗУХ, ДТБАХА, ХОБХА
	5.3.3 Хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагуудтай хамтран ажиллах гэрээ байгуулах;		I-IV улирал	Хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагатай хамтран ажиллах гэрээний шинэчилсэн загварын төслийг боловсруулсан.	Хүлээн зөвшөөрөгдсөн байгууллагуудтай гэрээг шинэчлэн байгуулсан байна		ЗУХ, ХОБХА
	5.3.4 Ази, Номхон далайн бус нутгийн Далайн тээврийн аюулгүй байдлын агентлагуудын удирдлагуудын зөвлөлтэй хамтын ажиллагааг өрнүүлэх;		I-IV улирал	Монгол Улсын Далайн захиргаа Ази, Номхон далайн бус нутгийн Далайн тээврийн аюулгүй байдлын агентлагуудын удирдлагуудын 20 дугаар зөвлөгөөнд ЗТХЯ болон ДЗ-ны төлөөллийг оролцуулах арга хэмжээг авсан байна	Ази, Номхон далайн бус нутгийн Далайн тээврийн аюулгүй байдлын агентлагуудын удирдлагуудын 20 дугаар зөвлөгөөнд ЗТХЯ болон ДЗ-ны төлөөллийг оролцуулах арга хэмжээг авсан байна		ЗУХ, ДТБАХА, ХОБХА, УЗТБХА

ЗУРГАА. УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН САЛБАРЫН ЭРХ ЗҮЙН ОРЧНЫГ БОЛОВСРОНГҮЙ БОЛГОХ, ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ, СУРТАЛЧИЛАХ ЗОРИЛТЫГ ХАНГАХАД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:

6.1 Усан замын тээврийн салбарын хууль тогтоомжийг боловсронгуй болгох;	6.1.1 Усан замын тээврийн хэрэгсэлд техникийн шаардлагын төслийг боловсруулах;	"Усан замын тээврийн тухай" хуулийн 10.1 дэх заалт	I-III улирал	Судалгааны ажлыг эхлүүлсэн.	Төслийг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		УЗТБХА
	6.1.2 Усан замын тээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх жишиг төлбөрийн хэмжээг тогтоох талаар санал боловсруулах;	"Усан замын тээврийн тухай" хуулийн 5.1.5 дахь заалт	I-II улирал	Судалгаа хийж байна.	Саналыг ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		УЗТБХА
6.2 Усан замын тээврийн салбарын хууль тогтоомжийг сурталчилах ажлыг зохион байгуулах;	6.2.1 "Усан замын тээврийн аюулгүй ажиллагаа" сэдэвт семинарыг Хөвсгөл аймгийн Хатгал тосгонд зохион байгуулах;	"Усан замын тээврийн тухай" хуулийн 7.1.8 дахь заалт	I-II улирал	Усан замын тээврийн хөвөлтийн улирал эхлэх үед хамтарсан семинарыг жил бүр Хөвсгөл аймгийн Хатгал тосгонд уламжлал болгон зохион байгуулдаг.	Сургалт, семинарыг зохион байгуулж, холбогдох аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдийг хамруулсан байна		УЗТБХА

ДОЛОО. ХҮНИЙ АМЬ НАС, ЭРҮҮЛ МЭНД, БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ЭЭЛТЭЙ УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙГ ХӨГЖҮҮЛЭХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:

7.1 Усан замын тээвэрлэлтийн аюулгүй байдлыг хангах, усанд хүний амь нас эрсдэхээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;	7.1.1 Усан замын тээврийн хэрэгсэлд хийх техникийн хяналтын үзлэг, тооллогыг холбогдох төрийн зохион байгууллагуудтай хамтран	"Усан замын тээврийн тухай" хуулийн 16.1 дэх заалт	I-III улирал	Усан замын тээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг, тооллогыг жил бүр зохион байгуулдаг.	Үзлэг, улсын тооллогыг хэмжээнд зохион байгуулсан байна.		УЗТБХА
	7.1.2 "Усан замын тээврийн аюулгүй байдлыг шалгах хяналтын худас"-ыг шинэчлэх санал боловсруулах;	"Төрийн хяналт шалгалтын тухай" хууль, "Усан замын тээврийн тухай" хууль	I-IV улирал	Усан замын тээврийн аюулгүй байдлыг шалгах шалгуур үзүүлэлтэд тусгагдсан усан замын тээврийн салбарын дүрэм, журмыг шинээр болон шинэчлэн батлуулсан.	Хяналтын хуудсыг холбогдох байгууллагаар батлуулсан байна		УЗТБХА

	7.1.3 Усан замын тээвэрлэлтийн ажил, үйлчилгээ эрхлэгч аж ахуйн нэгж, иргэдийн үйл ажиллагаанд хяналт шалгалтыг мэргэжлийн хяналтын байгууллагатай хамтран хийх;	"Төрийн хяналт шалгалтын тухай" хууль, "Усан замын тээврийн тухай" хууль	I-III улирал	МХЕГ-аас Далайн захиргааны холбогдох мэргэжилтнүүдэд улсын байцаагчийн эрх олгосон.	Хяналт шалгалтын ажлыг хийж, тайланг ЗТХЯ-ны ХШҮДАГ-т хүргүүлсэн байна		УЗТБХА
	7.1.4 Усан замын тээвэрлэлт хийгдэж буй Монгол орны томоохон гол, мөрөн, нуурын гүн, ёроолын зураглал, усан замын навигацийн зураг хийх судалгааны ажлын хүрээнд олон улсын туршлагыг судлах;	"Усан замын тээврийн тухай" хууль	I-IV улирал	Навигацийн зураг хийх талаар ОХУ-ын туршлагыг судалсан.	Судалгааны ажил хийгдсэн байна		УЗТБХА
	7.1.5 Хөвсгөл нуурын гүн, ёроолын зураглал, усан замын навигацийн зураг хийх туршилтын хэмжилт, судалгааны ажлыг эхлүүлэх;	"Усан замын тээврийн тухай" хууль	I-III улирал	Газар зохион байгуулалт, геодези, зураг зүйн газартай хамтран тооцоо, судалгааг хийх ажлыг 2019 онд хэрэгжүүлэх талаар урьдчилан тохиролцоод байна.	Судалгааны ажлыг эхлүүлсэн байна		УЗТБХА
	7.1.6 Онцгой байдлын Ерөнхий газартай байгуулсан хамтын ажиллагааны Санамж бичгийн хүрээнд усан замын тээврийн аюулгүй ажиллагаанд тавих хяналтыг хамтран хэрэгжүүлэх;	Онцгой байдлын ерөнхий газартай байгуулсан Санамж бичиг	I-IV улирал	Жил бүр ОБЕГ-тай хамтран завт өргүүл ажиллуулж хяналт шалгалт хэрэгжүүлдэг.	Төлөвлөгөөний дагуу ажиллаж, биелэлтийг дүгнэж ажилласан байна		ЗУХ, УЗТБХА
7.2 Усан замын тээврийн хяналтыг сайжруулах талаар шаардлагатай арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;	7.2.1 Хөвсгөл аймгийн Ханх суманд усан замын тээврийн "Хяналтын пост"-ыг байгуулах ажлыг эхлүүлэх;	"Усан замын тээврийн тухай" хууль	I-IV улирал	Хяналтын постыг барьж байгуулах газрын асуудлыг шийдвэрлүүлээд байгаа бөгөөд шаардлагатай төсөв, зардлын тооцог хийж байна.	Хяналтын постын барилгын ажлыг батлагдсан төсвийн хүрээнд гүйцэтгэсэн байна		УЗТБХА

	7.2.2 Усан замын тээврийн хэрэгслийг хянах, онцгой нөхцөлд шуурхай харилцаа, холбоо тогтоох техник, тоног төхөөрөмж суурилуулах ажлын бэлтгэлийг хангах;	“Усан замын тээврийн хэрэгслийн техник ашиглалтын дүрэм”	I-IV улирал	Судалгааны ажлыг эхлүүлсэн.	Харилцаа холбооны техник, тоног төхөөрөмжийг суурилуулах судалгааны ажил хийгдсэн байна		УЗТБХА
--	--	--	-------------	-----------------------------	---	--	--------

НАЙМ. САЛБАРЫН МЭДЭЭЛЛИЙН НЭГДСЭН САНГ БҮРДҮҮЛЖ ХӨТЛӨХ, ИЛ ТОД БАЙДЛЫГ ХАНГАХАД ЧИГЛЭСЭН АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ХҮРЭЭНД:

8.1 Хяналтын системийг боловсронгуй болгох, мэдээллийн санг бүрдүүлэх, статистик мэдээллээр хангах;	8.1.1 Хөлөг онгоцны бүртгэлийн үйл ажиллагааны мэдээг ЗТХЯ-нд хүргүүлэх;	Далай ашиглах тухай хууль, Монгол Улсын Засгийн газрын 2016-2020 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөр	II ба IV улирал	Хөлөг онгоцны бүртгэлийн үйл ажиллагааны мэдээг хагас, бүтэн жилээр гаргаж холбогдох байгууллагуудыг мэдээллээр ханганд ажилладаг.	Мэдээг ЗТХЯ-нд хугацаанд нь хүргүүлсэн байна		ХОБХА, МХОБ
	8.1.2 Усан замын тээврийн тээвэрлэлтийн үйл ажиллагааны статистик мэдээг нэгтгэн ЗТХЯ-нд хүргүүлэх;	Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2017 оны 158 дугаар тушаал	I-IV улирал	Усан замын тээврийн тээвэрлэлтийн жилийн мэдээг батлагдсан маягтын дагуу гаргаж хэвшсэн.	Статистик мэдээг нэгтгэн ЗТХЯ-нд хүргүүлсэн байна		УЗТБХА

ЕС. ДОТООД АЖИЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭ:

9.1 Дотоод ажил, үйлчилгээ	9.1.1 Далайн захиргааны даргын төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай байгуулах 2019 оны үр дүнгийн гэрээ, үйл ажиллагааны жилийн төлөвлөгөөний төслийг боловсруулан батлуулах;	Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн 40 дүгээр зүйл	I улирал	Жил бүр байгууллагын дарга Төсвийн ерөнхийлөн захирагчтай гэрээ байгуулан ажиллаж байна.	Үр дүнгийн гэрээ байгуулгдсан байна		ЗУХ
	9.1.2 Далайн захиргааны даргын 2019 оны үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг тайлгаха;	Монгол Улсын Төсвийн тухай хуулийн 16.5.7 дахь заалт	II ба IV улирал	Үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг хагас, бүтэн жилээр ЗТХЯ-нд тайлгагнадаг болно.	Үр дүнгийн гэрээний биелэлтийн тайлан, илтгэх хуудсыг ЗТХЯ-нд хугацаанд нь хүргүүлсэн байна		ЗУХ ХОБХА, ДТБАХА, УЗТБХА

	9.1.3 Ажилтнуудтай 2019 онд үр дүнгийн гэрээ байгуулан ажиллах;	Хөдөлмөрийн дотоод журмын 5.2.6 дахь заалт	I улирал	Ажилтан тус бүртэй үр дүнгийн гэрээ байгуулж хэвшсэн.	Ажилтан бүр үр дүнгийн гэрээнд тусгагдсан ажлын биелэлтийг ханган ажилласан байна		ЗУХ, ХОБХА, ДТБАХА, УЗТБХА
	9.1.4 Ажилтнуудын үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг улирал, хагас, бүтэн жилээр дүгнэх;	Далайн захиргааны ажилтнуудын үр дүнгийн гэрээ дүгнэх журам, Хөдөлмөрийн дотоод журмын 4.2.4 дэх заалт	Улирал бүр	Ажилтнуудын үр дүнгийн гэрээний биелэлтийг улирал, хагас, бүтэн жилээр тогтмол дүгнэж хэвшсэн.	Ажилтнууд гэрээний биелэлтийг улирал, хагас, бүтэн жилээр тайллагнасан байна		ЗУХ, ХОБХА, ДТБАХА, УЗТБХА
	9.1.5 Хууль, тогтоомж, удирдах дээд байгууллагын тогтоол, тушаал, шийдвэр, үүрэг даалгаврын хэрэгжилтийг хангах, хяналт тавих, тайлан, мэдээг хугацаанд нь хургуулэх;	Хууль, тогтоомж, удирдах дээд байгууллагын тогтоол, тушаал, шийдвэр	I-IV улирал	Хэрэгжилтэд Хяналт-шинжилгээ, дотоод аудитын зөвлөл хяналт тавин ажиллаж байна.	Тайлан, мэдээг хугацаанд нь хургуулсэн байна		ЗУХ ХШДАЗ
	9.1.6 Байгууллагын цахим хуудас болон хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр далайн болон усан замын тээврийн үйл ажиллагааны талаар сурталчилах;	Засгийн газрын 2017 оны 01 дүгээр албан даалгавар	I-IV улирал	Тогтмол гүйцэтгэдэг үйл ажиллагаа	Далайн болон усан замын тээврийн талаар авч хэрэгжүүлсэн томоохон арга хэмжээг нийтэд ил тод мэдээлсэн байна		ЗУХ, ХОБХА, ДТБАХА, УЗТБХА
	9.1.7 Далайн болон усан замын тээврийн салбарын үйл ажиллагаатай холбоотой асуудлаар иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагыг мэргэжлийн зөвлөгөөгөөр ханган дэмжлэг үзүүлж ажиллах;		I-IV улирал	Тогтмол гүйцэтгэдэг үйл ажиллагаа	Төрийн байгууллагын үйлчилгээ олон нийтэд нээлттэй болж, иргэд мэргэжил, арга зүйн зөвлөгөөгөөр хангагдсан байна		ЗУХ, ХОБХА, ДТБАХА, УЗТБХА
	9.1.8 Ажилтнуудыг холбогдох сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнд хамруулах арга хэмжээ авах;		I-IV улирал	Сургалтанд тогтмол хамруулж, ажилтнуудын мэдлэг, мэргэжил, мэргэшшийг дээшлүүлж байна.	Сургалт, семинар, хурал, зөвлөгөөнд холбогдох мэргэжилтнүүд хамрагдсан байна		ЗУХ

	<p>9.1.9 "Зам, тээврийн салбарын хөгжилд инженерүүдийн гүйцэтгэх үүрэг, манлайлал" сэдэвт инженер, техникийн ажилтны улсын анхдугаар зөвлөгөөн" зохион байгуулахад оролцох;</p> <p>9.1.10 Албан бичиг, цахим шуудан, иргэн, аж ахуйн нэгийн хүсэлт, өргөдөлд хууль тогтоомжид заасан хугацаанд хариу ёгөх, байгууллагын бичиг баримт, материалыг зохих журмын дагуу эмхэлж, цэгцлэн архивын нэгж болгон хадгалах.</p>	<p>Зам, тээврийн хөгжлийн сайдын 2018 оны 230 дугаар тушаал</p>	I-II улирал	<p>Ажлын хэсэгт Далайн захиргааны дарга орж ажиллаж байна.</p>	<p>Зөвлөгөөн зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлж ажилласан байна</p>		ЗУХ ХОБХА УЗТБХА ДТБАХА
		<p>Иргэдээс төрийн байгууллага, албан тушаалтанд гаргасан өргөдөл, гомдлыг шийдвэрлэх тухай хууль,</p> <p>Төрийн албан хэрэг хөтлөлтийн үндсэн заавар, Байгууллагын албан хэрэг хөтлөлтийн журам</p>	I-IV улирал	<p>Тогтол гүйцэтгэдэг ажил үйлчилгээ</p>	<p>Байгууллагын баримт бичгийн эмх цэгц, хадгалалт, хамгаалалт болон хууль тогтоомжийн хэрэгжилт сайжирна</p>		ЗУХ

Товчилсон нэрийн тайдал:

- ЗТХЯ – ЗАМ, ТЭЭВРИЙН ХӨГЖЛИЙН ЯАМ
- БОАЖЯ – БАЙГАЛЬ ОРЧИН, АЯЛАЛ ЖУУЛЧЛАЛЫН ЯАМ
- НҮБ – НЭГДСЭН ҮНДЭСТНИЙ БАЙГУУЛЛАГА
- ОУДБ – ОЛОН УЛСЫН ДАЛАЙН БАЙГУУЛЛАГА
- ДХБ – ДЭЛХИЙН ХУДАЛДААНЫ БАЙГУУЛЛАГА
- ДГБООУСТ–ДАЛАЙД ГАРЦГҮЙ ХӨГЖИЖ БАЙГАА ОРНУУДЫН ОЛОН УЛСЫН СУДАЛГААНЫ ТӨВ
- БНХАУ – БҮГД НАЙРАМДАХ ХЯТАД АРД УЛС
- БНСУ – БҮГД НАЙРАМДАХ СОЛОНГОС УЛС
- БНСВУ – БҮГД НАЙРАМДАХ СОЦИАЛИСТ ВЬЕТНАМ УЛС
- ОХУ – ОРОСЫН ХОЛБООНЫ УЛС
- ХБНГУ – ХОЛБООНЫ БҮГД НАЙРАМДАХ ГЕРМАН УЛС
- МХЕГ – МЭРГЭЖЛИЙН ХЯНАЛТЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
- ОБЕГ–ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
- ТУЗ – ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ
- МХОБ – “МОНГОЛЫН ХӨЛӨГ ОНГОЦНЫ БҮРТГЭЛ” ХАМТАРСАН КОМПАНИ
- ШУТИС – ШИНЖЛЭХ УХААН, ТЕХНОЛОГИЙН ИХ СУРГУУЛЬ

- МТС-МЕХАНИК, ТЭЭВРИЙН СУРГУУЛЬ
- ЗҮХ – ЗАХИРГАА, УДИРДЛАГЫН ХЭЛТЭС
- ХШДАЗ–ХЯНАЛТ- ШИНЖИЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ЗӨВЛӨЛ
- ХОБХА – ХӨЛӨГ ОНГОЦНЫ БҮРТГЭЛ, ХЯНАЛТЫН АЛБА
- ДТБАХА – ДАЛАЙН ТЭЭВЭР, БООМТ АШИГЛАЛТ ХАРИУЦСАН АЛБА
- УЗТБХА –УСАН ЗАМЫН ТЭЭВРИЙН БҮРТГЭЛ, ХЯНАЛТЫН АЛБА

ХЯНАСАН:

ТЗДТБХЗГ-ЫН ДАРГА

А.БАТБОЛД

ДАУЗТХ-ИЙН ДАРГА

Д.ЖАВХЛАН

ДАУЗТХ-ИЙН АХЛАХ МЭРГЭЖИЛТЭН

Д.ГАНБААТАР

ХШУДАГ-ЫН МЭРГЭЖИЛТЭН

Д.АРИУНТУЯА

БОЛОВСРУУЛСАН:

ДАЛАЙН ЗАХИРГААНЫ ДАРГА

С.ТҮВШИНТӨР